

USTOZ MAQOMI TOG`LARDAN ULUG`

G'ofurova Malohat Anvarbekovna

Oltinko'l tumani 1-son kasb hunar maktabining
amaliyotchi psixologi

Annotatsiya: Zamonaviy o'qituvchi - bu o'zini o'rab turgan hamma narsaga qiziq oladigan odam, chunki maktab o'qituvchisi bolaga qiziq bo'lsa, u mazmunli ish olib bormoqda.

Kalit so`zlar: zamonaviy, fan, psixolog, AKT, o'qituvchi, nazariya, o'smir, individuallashtirish, maktab, ijod.

Ключевые слова: современная наука, психолог, ИКТ, педагог, теория, подросток, индивидуализация, школа, творчество.

Keywords: modern, science, psychologist, ICT, teacher, theory, adolescent, individualization, school, creativity.

KIRISH

Zamonaviy o'qituvchi, birinchi navbatda, bolalarga nafaqat o'z fanini o'rgatishi, katta hajmdagi bilimlarni olib borishi, sherik va nihoyat, bolalar muammolarini tushunadigan do'st bo'lishi kerak. Men, psixolog sifatida, farzandlarim bilan ishonchli munosabatlar o'rnatishga harakat qilaman, chunki faqat xayrixoh muhitda bola o'z qobiliyatini ochib beradi va amalga oshiradi. Bundan tashqari, o'qituvchi yuqori madaniyatga ega bo'lishi kerak, ya'ni. tashqi va ichki madaniyatli bo'lish, sog'lom turmush tarziga rioya qilish, doimo ijodiy izlanishda bo'lish.

XXI asrda o'qituvchi yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asriga qadam qo'ydi. Shubhasiz, zamonaviy o'qituvchi AKT sohasida malakali bo'lishi va ularni o'quv jarayoniga joriy etishi zarur. O'qituvchiga qo'yiladigan zamonaviy talablar shundayki, u o'quvchining mustaqil bilim olishiga yordam beradi, ta'limga bo'lgan ehtiyojni oshiradi. O'quvchini o'z mehnati bilan bilim olishga o'rgatish kerak, shundagina erkin fikrlaydigan, o'z fikrini aytishdan, himoya qilishdan qo'rqmaydigan o'quvchi tarbiyalanadi. Zamonaviy o'qituvchi - bu o'zini o'rab turgan hamma narsaga qiziq oladigan odam, chunki maktab o'qituvchisi bolaga qiziq bo'lsa, u mazmunli ish olib bormoqda.

"Zamonaviy o'qituvchi" tushunchasi hech qanday ramka bilan cheklanmaydi. Ko'p asrlik nazariyalardan va ahamiyatsiz faktlardan uzoqlashish, hazil qilish, vaziyatni bo'shatish, hozirgi kulgili vaziyatdan sinf bilan kulish qobiliyati, lekin

o'quvchilarga emas, balki zamonaviy o'qituvchining juda muhim fazilatlari hisoblanadi. Men "qiyin o'smirlar davrida" yashayotganimga ishonaman. Ko'pincha, mo'rt psixikaga ega bo'lgan bolada Internet va televidenie ta'sirida "qiyin o'smir" tushunchasi individuallik, tengdoshlar orasidagi obro' va olomonning xo'rsinish bilan bog'liq. Individuallashtirishga intilayotgan o'smirlar o'zlarini yo'qotadilar, olomonga aylanadilar, ular boshqalarga o'xshamaydilar deb baqirishni davom ettiradilar. Shuning uchun hozirgi vaqtda zamonaviy o'qituvchi nafaqat rivojlanish psixologiyasini chuqur bilishi, balki o'quvchilarning psixologik muammolarini hal qilish yo'llarini ko'rish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Zamonaviy talabalar o'qituvchining bilimdonlik, onglilik, ilg'or qarash va g'oyalar, qiziqarli darslarni o'tkazish qobiliyati kabi kasbiy fazilatlariga katta talablar qo'yadilar, o'quvchilarning muvaffaqiyati uchun sharoit yaratadilar. Zamonaviy o'qituvchi o'z ishini va bolalarini sevishi kerak. Busiz hech narsa. Ehtiyotkorlik, adolatparvarlik, boshqalarning hayotiga befarqlik kabi fazilatlersiz o'qituvchi bo'lish mumkin emas. O'qituvchi uchun eng muhimi o'zini va boshqalarni hurmat qilish edi, chunki o'zini keksa va dono tajriba sifatida aniq joylashtirmasdan turib, u vasiylikdagilar o'rtasida obro'ga erishish mumkin emas va bolalarni hurmat qilmasdan teng huquqli muloqot qilish mumkin emas. O'qituvchi o'z shogirdlari bilan yaqin bo'lishi, ularga ma'naviy xotirjamlik va farovonlik muhitini, shuningdek, qalbining iliqligini berishi kerak.

Butun dunyoda bo'lgani kabi mamlakatimizda ham maktab ta'lim tizimi sivilizatsiya inqirozi yoqasida turibdi. Shu munosabat bilan butun ta'lim tizimida o'zgarishlarni zudlik bilan amalga oshirish zarurati paydo bo'lmoqda. Biroq, ularni samarali amalga oshirish uchun maktab ta'limi tizimidagi ishlarning hozirgi holatining sabablarini tushunish va eng maqbul echimlarni aniqlashga harakat qilish kerak. Gap shundaki, zamonaviy maktab bundan 200 yil avval yaratilgan va sanoat jamiyatining muayyan ehtiyojlarini qondirgan. Uning asosiy vazifasi o'ziga xos bio-robotlarni, itoatkor, o'ylamaydigan ijrochilarni shakllantirish edi. O'shandan beri maktabning o'zida juda oz narsa o'zgardi, ammo bu vaqt ichida jamiyatimiz juda katta o'zgarishlarni boshdan kechirdi. U sanoatdan axborotga sifatli sakrashni amalga oshirdi. Shu munosabat bilan jamiyatdagi asosiy ustuvor yo'nalishlar ham o'zgardi – sanoatdan sifatli axborotga, mahalliy savdodan globallashtirish va axborotlashtirishgacha. Axborotlashtirish jarayoni korxonalarining asosiy raqobatdosh ustunligi texnologiya emas, balki inson resurslariga aylanganiga olib keldi. Bu ham milliy ta'lim tizimlarida tubdan yangi munosabatlarning paydo bo'lishiga olib keldi, asta-sekin ta'lim xizmatlarining jahon bozoriga aylandi. Ta'lim kontseptsiyasining o'zi ham o'zgardi (bilim, ko'nikma va malakalarni avloddan-avlodga o'tkazishdan boshlab, shaxs o'z yashash maydonini o'zlashtirishda ongli mustaqillikka erishayotgan holda ta'limga.

Har bir o'qituvchi o'z amaliyotida duch keladigan asosiy muammolarga to'xtalib o'tamiz. va ularning sabablarini aniqlashga harakat qiling va ularni hal qilish yo'llarini taklif qiling.

"Ishonch yo'qligi"

Zamonaviy o'qituvchi oldida turgan birinchi va, ehtimol, eng jiddiy muammolardan biri shundaki, talabalar endi na o'qituvchiga, na ma'lumot manbai sifatida darslikka mutlaq ishonchga ega emaslar. Bu, birinchi navbatda, o'qituvchining asosiy rolini tubdan o'zgartirgan Internet davrining kelishi bilan bog'liq. Agar ilgari u axborot manbai bo'lgan bo'lsa, endi u o'quvchilarning faol bilish faoliyati tashkilotchisi sifatida ishlashi kutilmoqda. Darhaqiqat, Internet nuqtai nazaridan o'qituvchi hamma narsani Internetdan million marta kam biladi. Talaba endi o'zini allaqachon mustaqil deb hisoblaydi va qayerdadir o'qituvchisiz o'zini o'zi hal qila olishini tushunadi. Axir u Internetda ma'lumotni osongina topishi mumkin. Xuddi shu nuqtai nazardan, darslik ham juda g'alati ko'rinadi. Bundan tashqari, unga bo'lgan ehtiyoj shubhali bo'lib qoladi. Masalan, Nyu-York shahri haqidagi matn bo'yicha ingliz tili darsligini ochaylik. Eng yaxshi holatda, bir nechta fotosuratlar, bir nechta raqamlar va ma'lum miqdordagi matn bo'ladi. Endi internetni ochamiz va Nyu-York shahri 33 000 ta fotosurat bilan 1 840 000 000 marta tilga olinganini topamiz. Bundan tashqari, zamonaviy dunyo jadal rivojlanmoqda. Ma'lumotlar eskiradi va keraksiz bo'ladi. Darsliklarni ma'lumotlar o'zgartiranda chop etib bo'lmaydi. Natijada, axborotning o'zi emas, balki o'z-o'zini o'rganish qobiliyati qimmatli bo'ladi. Bu vaziyatda variantlardan biri sifatida o'quv ma'lumotlarini modul shaklida taqdim etishni taklif qilish mumkin.

XULOSA

Modulli ta'lim rivojlantiruvchi ta'lim g'oyalariga asoslangan ta'limning faollik tamoyiliga asoslanadi, shuningdek, moslashuvchanlik, tabiiy muvofiqlik, paritet, differentsiatsiya va shaxsiy yo'nalish tamoyillarini hisobga oladi. Bu talabalarning mustaqil faoliyatini rivojlantirishga yordam beradi, mustahkam umumiy ta'lim bilim va ko'nikmalarini shakllantiradi. O'quv faoliyati jarayonida o'quvchilarning reproduktiv faoliyatdan ijodiy faoliyatga o'tishlariga imkon beradigan sharoitlar yaratiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. E.G'.G'oziyev. K.K.Mamedov "Kasb psixologiyasi". Toshkent 2003
2. F.R.Abduraxmonov. Z.E.Abduraxmonova. "Kasb psixologiyasi". Toshkent 2018.
3. Yoshlarning ijtimoiy-psixologik muammolari, sabab va yechimlari. Maqolalar to'plami. Toshkent. 2020.